

Prenumerata roczna wynosi K 5.—, dla członków bezpłatnie.
Inseraty umieszcza się wedle stałej taryfy.
Wychodzi 1-go każdego miesiąca. — Redakcya i Administracya: Kraków, Dietla 25.
Rękopisów nie zwraca się. — Konto czekowe Kasy oszczędności Nr 66 620.

Pränumerationsgebühr pro Jahr K 5.—, für Vereinsmitgl. unentgeltlich
Inserate laut aufliegendem Tarif.
Erscheint am 1-ten jedes Monats. — Redaction u. Administration: Krakau, Dietla 25
Manuscripte werden nicht zurückgegeben. — Postsparcassen-Conto Nr 666 20

Nr. 42 | Krakau, Donnerstag 1. Dezember 1910. | IV. Jahrgang.

STOWARZYSZENIE PODRÓŻUJĄCYCH
- - KUPCÓW GALICYI W KRAKOWIE - -

URZĄDZA

w Sobotę dnia 31. Grudnia 1910

W SALACH STAREGO TEATRU

WIECZÓR SYLWESTROWY

POŁĄCZONY

Z ZABAWĄ TANECZNĄ.

ORKIESTRA C. K. MUZYKI WOJSKOWEJ 56 PP.

POCZĄTEK O 8. WIECZÓR.

Czysty dochód przeznaczony na pomnożenie funduszu wdów i sierót stowarzyszenia.

VEREIN REISENDER KAUFLEUTE.
- - - - GALIZIENS ZU KRAKAU - - - -

VERANSTALTET

Samstag, den 31. Dezember 1910

in den Sälen des alten Theaters

EINEN

SILVESTER-ABEND

VERBUNDEN

MIT TANZ.

MUSIK: KAPELLE DES 56. INF. REG.

ANFANG 8 UHR ABENDS.

Reinerträgnis zu Gunsten des Witwen- u. Waisenfonds des Vereines Reisender Kaufleute Galiziens.

Kollegen, verbreitet unsere Presse!

Gremium kupieckie w Krakowie.

Obowiązująca w państwie naszem ustawa przemysłowa przewiduje przymusowe związki osób, trudniących się tymsamym lub pokrewnymi zawodami w jednej i tejsamej miejscowości.

Znane powszechnie Stowarzyszenia przemysłowe stanowią też na obszarze całego państwa nader ważne ogniwa organizacyi zawodowej zarówno rękodzielników, jak i kupców.

Każde miasto i miasteczko zachodnich prowincyi Austryi posiada utworzone na podstawie ustawy stowarzyszenia kupców, a Gremia kupieckie stały się we wszystkich centrach handlowych znakomitym środkiem dla strzeżenia wspólnych interesów świata handlowego, dla zastępstwa tych interesów wobec wszystkich władz i instytucyi publicznych, dla wykonywania opieki nad młodzieżą kupiecką itd.

Organizacya kupiectwa jest też na całym prawie obszarze Austryi rzeczą od dawna dokonaną i dostarcza dowodu, że gdzieindziej kupcy rozumieją dobrze własny interes oraz że władze przemysłowe spełniają tam swój obowiązek, wykonując sumiennie przepisy ustawy.

Jeżeli od tego obrazu uporządkowanych stosunków w całej Austryi, przejdziemy do sytuacyi panującej w Krakowie, a więc w drugiem z rzędu mieście galicyjskiem, o ludności około 150.000 mieszkańców, o bardzo wielki ilości kupców i młodzieży kupieckiej, siedzibie autonomicznej władzy przemysłowej I. instancyi, — napotkamy na stan, którego zrozumienia nie jest w istocie łatwem.

Kraków nie posiada dotąd ustawowej organizacyi osób, trudniących się zawodem kupieckim.

Żaden z ważnych przywilejów, przekazanych naszem ustawodawstwem Stowarzyszeniom przemysłowym, nie może być obecnie wyzyskany dla kupiectwa, gdyż niema dotąd Gremium kupieckiego, uprawnionego dla tych czynności organu.

A przywileje te są i liczne i doniosłe dla każdego kupca. Należą tu: szeroko pojęta obrona wspólnych całemu zawodowi interesów, utrzymanie **godności stanu**, popieranie humanitarnych, gospodarczych i oświatowych interesów kupców należących do Gremium oraz zajętej u nich młodzieży kupieckiej.

Ustawa sama przewiduje cały szereg środków i instytucyi dla wspólnej pracy nad dobrem członków takiego Gremium kupieckiego.

Stowarzyszenia mogą zakładać własne kasy chorych oraz kasy wsparcia, dalej kasy dla wspierania wdów i sierot po kupcach mogą obejmować pośrednictwo w asekurowaniu członków, urządzać spółki dla hurtowego zakupna towarów oraz wspólne hale dla sprzedaży, organizować wystawy próbek i wzorów, walczyć z objawami nielojalnej konkurencyi, tworzyć na własną rękę względnie subwencyonować szkoły zawodowe i handlowe uzupełniające, kantory wzorowe dla uczniów itd.

Z drugiej strony spełniają Stowarzyszenia bardzo ważne zadania w stosunku do władz przemysłowych. Prowadzą one stałą ewidencyę kupców oraz ich pomocników, regulują stosunki pomiędzy nimi, utrzymują biura pośrednictwa pracy, łagodzą spory pomiędzy członkami oraz ich personalem itd.

Nadto mogą Stowarzyszenia w bardzo wielu wypadkach występować z wnioskami wobec rządu, instytucyi autonomicznych, jak gminy i Izby handlowe, wobec ciał ustawodawczych itp. które nawzajem obowiązane są zapytywać Gremium w niejednej sprawie o zdanie.

Mimo wyraźnego brzmienia ustawy, mimo jasnych zupełnie i tak doniosłych korzyści dla wszystkich bez wyjątku kupców mimo usiłowań, podejmowanych od szeregu lat, organizacya zawodu kupieckiego nie weszła w Krakowie dotąd w życie.

Niepodobna oszczędzić samemu kupiectwu bardzo poważnych zarzutów, że o własnych sprawach niedość gorliwie pamięta. Trudno bowiem wyobrazić sobie, aby w razie jednozgodnego, energicznego żądania kupców krakowskich, domagających się wykonania sankcyonowanej i w całem państwie obowiązującej ustawy, rząd względnie organ jego krajowy t. j. Namiestnictwo, mógł odmówić spełnienia postulatu, zastrzeżonego, a nawet wsprost nakazanego ustawą.

Jak odmiennie przedstawiają się stosunki wśród sfer rękodzielniczych, które od lat, wszelkimi środkami i z całą energią pracują nad wzmocnieniem swoich organizacyi cechowych.

Historya usiłowań nad powołaniem do życia Gremium kupieckiego, stanowi charakterystyczny dowód apatyi krakowskiego kupiectwa, a zarazem nieposzanowania prawa przez nasze władze.

Pierwsze początki akcyi, skierowanej ku utworzeniu Gremium sięgają jeszcze roku 1903. Do roku 1907 mimo licznych narad i mimo udziału Instruktora stowarzyszeń przemysłowych, ustawionego przez rząd do rozwijania organizacyi zawodowych, sprawa Gremium nie wychodzi poza stadyum rokowań.

W roku 1907 grono wybitniejszych kupców z rozmaitych obozów społecznych ujęło całą sprawę w swoje ręce i po ułożeniu ogólnych zasad przyszłej organizacyi zwołało przy pomocy Izby handlowej, ogólne zgromadzenie wszystkich bez różnicy kupców, płacących w Krakowie podatek zarobkowy od 20 K w górę. Dodać należy, że kupców tej kategoryi jest w Krakowie około 700!

Olbrzymie to zgromadzenie uchwaliło wówczas jednogłośnie zawiązać oparte na ustawie przemysłowej Stowarzyszenie kupieckie pod nazwą »Gremium« dla którego statut wypracowany został, następnie przez specyalny komitet proponentów.

Za podstawy tego statutu przyjęto zasady, obowiązujące w całym szeregu innych miast Austryi, jak Ołomuniec, Opawa, Praga, Berno, Liberzec, Wiedeń i i. zastosowując je do stosunków miejscowych.

W lecie 1907 r. wnieśli proponenci projekt statutu przez Magistrat do Namiestnictwa. Podanie o otworzenie Gremium kupieckiego podpisali pp Gustaw Bazes, Jakób Bober, Tadeusz Epstein, Jan Kanty Federowicz, August Porębski, Dr. Henryk Szarski i Henryk Schwarz. A więc, jak już wspomniano, przedstawiciele kupiectwa krakowskiego, bez różnicy stanowiska i wyznania.

W rok później wydał Magistrat orzeczenie, przepisujące zawiązanie Gremium w myśl przedłożonego projektu i przesłał akta Namiestnictwu.

Załatwienie sprawy, przygotowanej aż do drobnych szczegółów i opartej na gruntownym materyale cyfrowym, trwało w c. k. Namiestnictwie we Lwowie przez pełny rok tj. do lipca 1909. Namiestnictwo zwróciło wtedy całe akta Magistratowi krakowskiemu i nie zatwierdziło statutu, wytykając w sposób biurokratyczny szereg nieuzasadnionych usterek formalnych.

Czy na tem utknąć ma cała myśl założenia Gremium kupieckiego?

Kupiectwo nasze patrzy częścią obojętnie, częścią ze zdziwienien na beskuteczną walkę o cel tak słuszny, jak wykonanie ustawy i podniesienie własnego stanowiska społecznego!

Proponenci Gremium nie mogą się spotkać ze zarzutem, że nie chcieli uszanować istniejących w Krakowie od wieków dobrowolnych organizacyi jednego odłamu tutejszego kupiectwa. W projekcie statutu przewidziano, że Gremium łączyć się może, dla popierania swoich ogólnych lub szczególnych celów, z innemi Stowarzyszeniami kupieckiemi w Krakowie lub w zachodniej Galicyi. Nadto może Gremium oddać owym dobrowolnym organizacyom kupieckim: współdziałanie przy zawieraniu kontraktów z uczniami, pieczę nad religijno-moralnem wykształceniem uczniów, potwierdzanie świadectw nauki, poświadczanie czasu pracy itp., a nawet wyznaczać im może za spełnianetych czynności stosowne wynagrodzenie.

Podobnie starano się zapewnić odpowiednie zastępstwo poszczególnym, odrębnym branżom kupieckim, przez instytucyę zawodowych sekcyi. Pracując pod skrzydłami potężnego i jednolitego Gremium kupieckiego, będą one mogły osięgnąć o wiele większe rezultaty, niż przy obecnem ich rozdrobnieniu.

Jeżeli w organie naszym sprawę Gremium w sposób wyczerpujący i zasadniczy poruszamy, czynimy to jedynie w słusznem zrozumieniu wspólnych potrzeb kupiectwa krakowskiego.

Jako poważny jego odłam protestujemy stanowczo przeciwko odmawianiu nam organizacyi dla przyczyn, nieznanych nam, a z pewnością także obcych ustawie.

Wzywamy równocześnie wszystkie istniejące w Krakowie reprezentacye kupiectwa, aby całym naciskiem upominały się o zagwarantowane ustawą prawa i mamy nadzieję, że powołane czynniki wreszcie zechcą spełnić ciążący na nich od ćwierć wieku obowiązek.

Wir bitten im Interesse des Vereines unsere Mitglieder, die im Vereinsorgan inserierenden Hotels zu besuchen u. gleichzeitg diese bei jeder sich bietenden Gelegenheit zu empfehlen.

Nationale Industrieförderung in Oesterreich.

Der gewesene Ministerpräsident Dr. Körber hatte einen guten Willen. Im J. 1900 unterbreitete er dem oesterreichischen Abgeordnetenhaus einen Gesetzentwurf behufs Förderung der heimischen Industrie. Zweck des Entwurfes war es neuen Unternehmungen, die auf einen Zweig der Produktion gerichtet waren, der gar nicht oder nur in unzureichendem Masse in Oesterreich vertreten war, durch Befreiung von den Gebühren bei der Errichtung der Gesellschaftsverträge durch Befreiung auf die Dauer von 12 Jahren von Erwerbsteuer und Gebäudesteuer zu Hilfe zu eilen und sie in den ersten Jahren, die am schwersten zu überwinden sind, zu unterstützen und zu kräftigen. Bestehenden Unternehmungen sollten, falls sie ihre Produktion in obiger Richtung erweitern wollten, gleichfalls dieselben Begünstigungen für diesen neuen Produktionszweig zuerkannt werden.

Dies waren die Bestrebungen des Entwurfes, die im allgemeinen nach der in Ungarn praktizierten Metode der Industrieförderung aufgebaut waren, deren Wirkungen man in Oesterreich paralisieren wollte.

Dieser zeitgemässe Entwurf erfuhr von der deutschen Industrie, die doch in Oesterreich tonangebend ist, eine einmütige Ablehnung. Die deutschen Industriellen die ihr partikularisches Interesse vor allem vor Augen haben, fürchteten dass Neugründungen in industriearmen Kronländern ihren Absatz verringern könnten. Der Widerstand gegen diesen Gesetzenwurf bewirkte, dass er von der Regieruug aufgegeben wurde und im parlamentarischen Archiv versank.

Dieser krasse Egoismus der deutschen Industrieller bewirkte, dass die einzelnen Kronländer in ihren Industriebestrebungen nicht auf die Zentralregierung, sondern auf ihre Landtage ihr Augenmerk richteten.

Ungarns imposantes Industrieförderungsgesetz musste schliesslich seine Rückwirkung auf die Nachbarprovinzen äussern und. amempfindlichsten dort wo ohnehin die Produktionsbedingungen und Transportverhältnisse uugünstig sind. So kam es, dass Galizien zuerst die Wirkungen der ungarischen Industrieförderung in ihrer unangenehmsten Form und zwar in der Emigration industrieller Betriebe nach Ungarn zu verspüren bekam. Als notwendige Reaktion machte sich das Verlangen geltend, diese Konkurrenz dadurch herabzudrücken, dass man durch ähnliche Mittel die Industrie in diesem grössten Kronlande wachrufen wollte.

Dabei hatten bei der Armut unseres Landes die Bestrebungen zu einer Industrieförderung schon früher eingesetzt und in der Landtaggesetzgebung ihren Ausdruck gefunden.

Die Mittel welche bei uns in Galizien angewendet werden, sind im wesentlichen folgende:

Befreiung von allen Steuerzuschlägen mit Ausnahme der Landesfürstlichen, 2) Darlehenserteilung mittels Gründung eines selbständigen Landesindustriefonds, der alljährlich mit K 200.000 dotiert wird, aus dem die Darlehen an die industriellen Unternehmungen fliessen. Diese Darlehen werden gegen $2\frac{1}{2}$ — 3%ige Verzinsung bei ratenweiser Rückzahlung in 5 — 25 Jahren gewährt. Die Summe der aus diesem Fonds gewährten Darlehen betrug Ende 1908 an 4 Millionen Kronen.

Die Voraussetzungen für die Erlangung dieser Begünstigungen sind ganz allgemeiter Natur. Die Begünstigungen werden erteilt, wenn in Galizien der betreffende Industriezweig nicht oder nur ungenügend betrieben wird. Das Gesetz vom 22 Juli 1906 geht gar so weit dass es nicht einmal die Pflege eines neuen Industriezweiges fordert. Alte Betriebe erlangen die Begünstigungen auch dann, wenn sie eine bedeutende Zahl von Arbeitern beschäftigen oder mit Motoren und Arbeitsmaschinen, die die Produktion zu erhöhen imstande sind ausgestattet werden. Leider stehen die Bemühungen des Landtags in keinem Verhältnis zu unserem sozialen Unternehmungsgeist. Nur im Krakauer Revier regt sicht die Industrie und sehen wir hier Fabriken deren Produkte auch ausserhalb Galiziens alstadellos anerkannt werden. Die Industriefürsorge seitens des galizischen Landtages bewog auch den schlesischen und letztens auch den mährischen Landtag ähnliche Gesetzenwurfe auf die Tagesordnung zu bringen.

Wir begreifen, dass es dem Staate lieber wäre eine allgemeine Industriebewegung zu beobachten, die eigenartige Struktur der Donaumonarchie und ihre nationale Verschiedenheit erheischt es aber, dass jedes Kronland als wichtiges Glied der Gesammtmonarchie sich kräftig und schön entwickeln soll.

Nur oekomisch starke Kronländer sind imstande eine mächtige Monarchie zu gründen; dass ist kein Partikularismus wie es Herr Josephy betrachtet, der die sich in Galizien kaum regende Industrietätigkeit gerne ersticken möchte. Dieser Weg jedoch ist falsch.

Sprawozdanie

z plenarnego posiedzenia Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie z dnia 16 listopada 1910 r.

I. Prezydent p. Maurycy Dattner konstatuje komplet i otwiera posiedzenie o godzinie 4-ej popołudniu.

Sprawozdanie prezydyalne

60-lecie Izby.

W dniu wczorajszym upłynęło 60 lat od chwili ukonstytuowania się naszej Izby w dniu 14 listopada 1850 roku.

Dla upamiętania tego zdarzenia, zestawiliśmy z pierwszych naszych zapisków i protokołów, wiązankę ciekawszych wspomnień w broszurce, którą prezydym przekłada Szanownym Panom.

Opłaty szynkarskie.

Wydział krajowy wezwał Izbę o przedłożenie propozycyi do komisyi szacunkowych dla ustanowienia opłat szynkarskich.

Ze względu na ważność sprawy, uskutecznione zostały te propozycye na podstawie uchwały komisyi dla spraw koncesyjnych i osobistych.

Dla każdej z powiatowych komisyi w naszym okręgu przedstawiono 3-ech kandydatów na członka, oraz 3-ech na zastępcę. Ogółem obejmują propozycye Izby 174 kandydatów.

Wedle informacyi ze Lwowa otrzymanych, nastąpił już wybór członków komisyi, przyczem we wszystkich wypadkach uwzględniono przedstawionych na pierwszem miejscu kandydatow Izby.

O ile Szanowni Panowie sobie tego życzą, możemy podać nazwiska zaproponowanych przez Izbę kandydatów.

Obecnie uskutecznić jeszcze ma Izba propozycyę na członka oraz zastępcę krajowej komisyi apelacyjnej dla opłat szynkarskich.

Sprawa kanałów.

Stosownie do uchwały Świetnej Izby, wnieśliśmy do Sejmu obszerną petycyę uzasadniającą konieczność przeprowadzenia ustawy o drogach wodnych.

Odbitki tej petycyi rozrzuciliśmy w większej ilości po całym kraju. Możemy z zadowoleniem zaznaczyć, że komisya wodna Sejmu krajowego przyjęła w całej rozciągłości zapatrywania Izby.

Wnioski komisyi skierowane do Sejmu oraz do Wydziału krajowego, identyczne są z żądaniami Izby, przyjętemi na ostatniem posiedzeniu.

Mięso argentyńskie.

Austryackie Izby handlowe i przemysłowe wysłały specyalną komisyę do Anglii, celem zbadania tamtejszych urządzeń dla przywozu mięsa argentyńskiego.

Sprawozdanie tej komisyi wyszło w druku i zostało Szanownym Panom doręczone.

Korzystając z równocześnie odbywającego się we Wiedniu zjazdu miast, wysłały Izby wspólną deputacyę w tej sprawie do rządu.

W deputacyi tej miałem zaszczyt wziąć udział imieniem Świetnej Izby.

Dzisiejsze dorywcze pozwolenia rządu na przywóz mięsa argentyńskiego uniemożliwiają urządzenie całego tego interesu importowego. Zniżka cen mięsa da się osiągnąć jedynie w razie zezwolenia importu na dłuższy przeciąg czasu, tak, aby można zorganizować przywóz na większą skalę.

II. Sprawozdanie prezydyum z czynności biura Izby za czas od 20 września 1910 rozdano członkom w druku, przyjęte zostało do wiadomości.

Asesorzy handlowi dla Krakowa.

Na sesyi plenarnej z dnia 15 czerwca 1910 r. uchwaliła Izba przedstawić na urząd sędziów obywatelskich przy Sądzie krajowym jako handlowym w Krakowie ponownie następujących kandydatów:

a) ze stanu samoistych kupców:

Ludwika Rosenberga, aptekarza w Krakowie;

Ignacego Schneida, kupca w Krakowie;

Jana Józefa Fischera, kupca w Krakowie;

Władysława Libana, przemysłowca w Podgórzu;

Ksawerego Mikuckiego, właściciela apteki w Krakowie.

b) ze stanu osób pozostających w służbie w zawodzie handlowym

Józefa Strzyżowskiego, Dyrektora powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie,

Wobec tego, iż ówczesna propozycya obejmować miała 7 kandydatów w miejsce ustępujących z końcem bieżącego roku sędziów obywatelskich, należało przedstawić Sądowi dodatkowo, jeszcze dalsze propozycye na miejsce jednego z ustępujących asesorów.

Ze względu na pośpiech, z jakim Sąd krajowy w Krakowie sprawę te traktował, przedstawiło prezydyum Izby, na skutek jednozgodnego głosowania komisyi dla spraw koncesyjnych i osobistych na opróżnione miejsce następujące terna kandydatów:

Dra Władysława Niecia, c. k. radcę rządu, spólnika prot. firmy Dr. Nieć, Franiczewicz i Pawiczicz, skład i sprzedaż win w Krakowie;

Rejmunda Meusa, architekta, współwłaściciela prot. firmy »Meus i Gorski« przedsiębiorstwo budowlane w Krakowie.

Stanisława Gabryela Żeleńskiego, właściciela prot. firmy »Krakowski Zakład witrazów, oszkleń artystycznych i fabryka mozaiki szklanej, S. G. Żeleński w Krakowie.

W zarządzonem przez przewodniczącego głosowaniu zatwierdza Izba propozycye, uskutecznione przez prezydyum.

IV. Cenzorzy dla filii Banku austryackiego-węgierskiego:

Dyrekcya Banku austro-węgierskiego we Wiedniu zawiadamia Izbę, iż przy zakładach filialnych w Krakowie, Jaśle, Rzeszowie i Tarnowie, kończą z bieżącym rokiem okres urzędowania następujący cenzorzy:

w Krakowie: pp. Jakób Bober.
Maksymilian Ehrenpreis.
Herman Fritsch
Zygmunt Mendelsburg.
Dr. Henryk Szarski.
Ludwig Żeleński.

w Jaśle: pp. Dr. Roman Adamski.
Józef Przyłęcki.

w Rzeszowie: pp. Markus Eckstein.
Jan Gumiński.
Dr. Wilhelm Hochfeld.
Dr. Włodzimierz Piliński.

w Tarnowie: pp. Wincenty Paszca.
Józef Sokalski.
Dawid Zins.

Dyrekcya Banku uprasza Izbę o objawienie zdania co do ponownego wyboru ustępujących cenzorów, przyczem zauważa, iż ponowny wybór wszystkich panów byłby pożądany ze względu na dotychczasowe gorliwe spełnianie przez nich funkcyi cenzorskich.

Dalej zawiadamia Dyrekcya Banku Izbę, iż miejsca opróżnione przy filii krakowskiej wskutek śmierci ś. p. Aleksandra Sulikowskiego i wskutek ustąpienia pana Zygmunta Holzera oraz przy filii jasielskiej wskutek śmierci ś. p. Aleksandra Kosterkiewicza i wskutek ustąpienia Meilecha Goldsteina, nie zostaną w przyszłości obsadzone z powodu, iż obie filie rozporządzają zdaniem Dyrekcyi dostateczną ilością cenzorów.

Na wniosek komisyi dla spraw koncesyjnych i osobistych uchwala Izba zaproponować ponownie na cenzorów wekslowych przy filiach bankowych w Krakowie, Jaśle, Rzeszowie i Tarnowie, wszystkich ustępujących kandydatów oraz oświadcza się przeciwko zamierzonemu zmniejszeniu liczby cenzorów przy zakładach filialnych w Krakowie i Jaśle, z uwagi, iż nawet przy obecnym składzie kollegiów cenzorskich, trudno jest niejednokrotnie o zebranie potrzebnego kompletu.

V. Aktywowanie biura taryfowego i reklamacyjnego przy Izbie.

W imieniu komisyi połączonych sekcyi przedstawia p. r. Bernard Wachtel sprawę aktywowania przy Izbie osobnego biura dla udzielania informacyi frachtowych, rewizyi dokumentów przewozowych oraz wnoszenia imieniem stron reklamacyi kolejowych.

Sprawa ta jest aktualną w Izbie od szeregu lat i odpowiada żywej potrzebie świata gospodarczego okręgu Izby.

Możność zasięgnięcia prawdziwych, a bezpłatnie udzielanych informacyi i porad frachtowych, posiada dla zachodniej Galicyi wielkie znaczenie, zwłaszcza ze względu na silny rozwój ruchu wysyłkowego oraz obrotów tranzytowych artykułami masowymi.

Z powodu braku należycie prowadzonych koncesyonowanych biur taryfowych i reklamacyjnych, narażeni są kupcy i przemysłowcy tut. okręgu na usługi prywatnych reklamantów, skupujących za bezcen dokumenty frachtowe i narażających strony na znaczne straty materyalne.

Biuro kolejowe połączone z biurem reklamacyjnem istnieje obecnie przy Izbie lwowskiej, gdzie przynosi znaczne korzyści interesentom. Nadto istnieją podobne biura przy całym szeregu innych Izb austryackich.

Dotychczasowa działalność Izby, polegająca na pośrednictwie w dostarczaniu informacyi frachtowych pokazała się niedostateczną. Nadto zachodzi potrzeba szerszego uwzględnienia inicyatywy oraz wniosków w sprawach polityki komunikacyjnej, któraby wraz z wszystkiemi kwestyami, dotyczącemi telefonów i telegrafów stanowiła referat powstać mającego biura kolejowego.

Izba postarała się już o koncesyę praw noprzemysłową na prowadzenie biura reklamacyjnego, którego działalność leżeć będzie zresztą nietylko w interesie handlu i przemysłu, ale także przyczyni się do uproszczenia służby kolejowej i zmniejszenia agend oddziałów reklamacyjnych przy Dyrekcyach.

Wychodząc z tego stanowiska poczyniło prezydyum Izby w Ministerstwie kolejowem starania o uzyskanie subwencyi na koszta prowadzenia biura w kwocie 10.000 K.

Wedle kosztorysu, ułożonego przez specyalny subkomitet dla sprawy biura kolejowego, obciąży projekt ten budżet Izby kwotą około 16.000 K rocznie.

Wydatek ten zmniejszy się o własny dochód biura oraz o uzyskać się mającą subwencyę.

Zanim Izba przystąpi do zorganizowania biura, oraz przyjęcia odpowiednich sił frachtowych, uchwalono wysłać wicesekretarza Dra Beresa do Lwowa, Wiednia oraz Liberca, celem zbadania organizacyi biur kolejowych, isniejących przy tamtejszych Izbach.

Referent prosi o przyjęcie zarządzeń komisyi do wiadomości oraz ich zatwierdzenie.

W dyskusyi wyraża r. Uderski obawę, że subwencya ministeryalna wywołać może kolizyę między działalnością biura a zarządem kolejowym.

Prezydent Dattner oraz r. Judkiewicz i Mendelsburg uspakajają obawy mowcy.

Obecny na posiedzeniu zastępca Dyrekcyi kolejowej nadinsp. Starzewski wita inicyatywę Izby, która spotyka się w sferach kolejowych z jak najżywszą sympatyą.

Izba przyjmyje zarządzenia prezydyum do wiadomości.

VI. Wicesekretarz Dr. Beres przekłada wnioski, zgłoszone przez zastępców Izby na grudniową sesyę państwowej Rady kolejowej.

Ze spraw ogólnych ruchu towarowego podnieść należy wniosek, domagający się decentralizacyi służby rozdzielania wozów (Zentralwagendirigierungsamt).

Wniosek delegatów, Izby proponuje utworzenie kilku urzędów dla dyrygowania wozami, które pod kontrolą Wiednia miałyby posiadać dla pewnych okręgów terytoryalnych samodzielny zakres działania.

Niedomagania urządzeń stacyjnych znalazły wyraz w dwóch wnioskach Izby.

Zażądano mianowicie rozszerzenia i powiększenia stacyi w Rayczy, która jest siedzibą kilku wielkich przedsiebiorstw drzewnych i wykazuje znaczny ruch wysyłkowy.

Drugi wniosek dotyczy nowo utworzonej stacyi Podgórze-Wisła, położonej na prawym brzegu Wisły, która od stycznia 1911 otwartą zostanie dla ruchu przesyłek pojedynczych (Stückgutverkehr).

Po wybudowaniu trzeciego mostu na Wiśle oraz przeniesieniu magazynów kolejowych na nowy dworzec w Krowodrzy, spodziewać sie należy silnego wzmożenia ruchu na stacyi Podgórze-Wisła. Należy tedy już obecnie zapewnić dostateczne środki dla powiększenia ilości torów, zbudowania większych magazynów i zapewnienia bezpieczeństwa w nowej stacyi.

Sprawami ruchu osobowego zajmują się wkońcu dwa wnioski, z których jeden żąda wstawienia wagonów, sypialnych do nocnych pociągów osobowych Nr. 18 i 19 między Lwowem a Krakowem oraz przyłączenia wagonów restauracyjnych do pociągu pospiesznego Nr. 9, odchodzącege z Wiednia o godzinie 3.10 pop. a przybywającego do Krakowa o godzinie 11.47 wieczorem.

Referent donosi wkońcu, że rozkład jazdy na rok 1911 zapowiada szereg ulepszeń kolejowych. I tak zyska Kraków bardzo dogodne połączenie z Berlinem od pociągu pospiesznego Nr. 2, który odchodzi z Krakowa o godzinie 7.14 rano, a przybędzie do Berlina o godz. 4.50 pop.

Pociąg pospieszny Nr. 5 zyska w Trzebini nowe połączenie do Warszawy przez wstawienie pociągu pospiesznego do Granicy.

Przyspieszonem zostanie również połączenie Galicyi z Karlsbadem, odjazd z Krakowa 8.15 wieczorem, przyjazd do Karlsbadu 10-ta przedpołudniem.

W dyskusyi podnosi szereg mowców, nieustanny brak wagonów, na kolejach państwowych, który w sezonach wysyłki potęguje się do rozmiarów klęski.

Delegat Epstein oraz r. Liban domagają się zgłoszenia wniosku na państwową Radę kolejową, aby przez wydatne zamówienia wagonów względnie wypożyczanie wagonów prywatnych na czas kampanii, zapobiedz ciągłemu brakowy wozów.

Izba uchwala zgłoszony wniosek.

Radca Uderski domaga się ponowienia przedstawionych w zeszłym roku wniosków, aby przy pociągach t. zw. »błyskawicznych« pomiędzy Lwowem a Krakowem wprowadzono także wagon 3. klasy.

Spełnienie tego postulatu, bardzo ważnego zwłaszcza dla kupców podróżujących zostało przyrzeczonem, ulega jednak nieustannej zwłoce, gdyż maszyny silniejszego, typu nie zostały dotąd wprowadzone.

Izba porucza delegatom do państwowej Rady kolejowej zgłoszenie wniosku także w tym przedmiocie, poczem referat przyjmuje do wiadomości.

Radca Zygmunt Mendelsburg żali się na opóźnienia w przyjmowaniu depesz drogą telefoiczną.

Strona korzsytająca z tego udogodnienia komunikacyjnego, czekać musi niejednokrotnie dłużej niż trwałoby wysłanie napisanego telegramu do urzędu pocztowego.

Prezydent wyjaśnia, iż w zeszłym roku domagała się Izba ustawienia trzeciego aparatu dla nadawania depesz drogą telefoniczną i otrzymała zapewnienie, że życzenie to zostanie uwzględnionem

Prezydyum poczyni w tym kierunku odpowiednie starania w Dyrekcyi poczt i telegrafów dla Galicyi we Lwowie.

Delegat Epstein podnosi przy tej sposobności niesłychane niedbalstwo w obsłudze telefonów w Krakowie oraz domaga się energicznej interwencyi u powołanych czynników, aby wreszcie stosunki telefoniczne doprowadzić do stanu normalnego.

Do skargi tej przyłącza się także r. Władysław Liban.

Prezydent donosi, iż montaż aparatów automatycznych ma być wkrótce ukończony.

Prezydyum przedsięweźmie kroki potrzebne, aby przyspieszyć ostateczne załatwienie sprawy.

Na tem posiedzenie zakończono o godz. 6-tej wieczorem.

Gewerbegerichts-Entscheidungen.

Dienstverhinderung infolge Einberufung zur ausserordentlichen Militärdienstleitung ist als Verhinderung infolge unverschuldeten Unglückes (Art. 60 H. G. B.) anzusehen. Der Angestellte hat Anspruch auf Fortbezug seines Gehaltes durch sechs Wochen.

Entscheidung des Gewerbegerichtes Wien vom 22 Juli 1909. Gr. VI, 1078 9.

Der Kläger beruft sich darauf, 1 dass er bei dem Beklagten gegen 200 K Monatslohn als Agent und Kassier im Dienste gestanden sei; dass er infolge Einberufung zur ausserordentlichen Militärdienstleitung am 20. März 1909 sich nach Olmütz zu seinem Regimente habe begeben müssen, von dort nach Sarajewo abgerückt sei und erst am 27 April 1909 von da nach Wien habe zurückkehren können, 2. dass der Beklagte ihn für den Fall als er (Kläger) am Sonntag den 21. März 1909 das Inkasso besorgen sollte, versprochen habe, während seines Militärdienstes ihm, bzw. seiner Frau den Gehalt weiter zu bezahlen, dass in der Tat seine Kollegen an seiner Statt unentgeltlich einkassiert haben, dessenungeachtet aber der Beklagte ihm den Gehalt nur für die Zeit bis Ende März bezahlt, die Bezahlung des Gehaltes für die weitere Zeit ihm aber, als er vom Militärdienste zurückkehrte, verweigert und ihn dann nach kurzen Wortwechsel mit Ende April entlassen habe. Auf Grund dieses Vorbringens beansprucht er an Gehaltsentschädigung für den Monat April und, da 14-tägige Kündigung vereinbart war, noch für 14 Tage von der Entlassung, alles in allem 300 K, später hat er sein Begehren eingeschränkt auf den Anspruch von 200 K für April, unter Verzicht auf den Anspruch auf Entschädigung für die Kündigungszeit.

Der Beklagte beantragt die Abweisung eses Begehrens mit Ausnahme des auf die Zeit vom 1. bis 3. u. vom 28. bis 30. April entfallenden Lohnanspruches, welche er anerkennt. Er behauptet, er habe dem Kläger lediglich versprochen, ihm für 14 Tage nach seiner Einberufung, also für Zeit bis 3. April 1909 seinen Gehalt fortzubezahlen; überdies hätten die Kollegen des Klägers keineswegs unentgeltlich einkassiert, die damit betrauten Personen hätten sich hiefür bezahlen lassen.

Der eingeschränkte Klagsanspruch wurde dem Kläger zuerkannt

Gründe: Nach Art. 60 H. G. B. geht ein Handelsgehilfe, welcher durch unverschuldetes Unglück an der Leistung seines Dienstes zeitweise verhindert wird, für die Dauer von sechs Wochen seiner Ansprüche auf Gehalt und Unterhalt nicht verlustig. Es ist nun gerichtsbekannt, dass die Einberufung zur ausnahmsweisen aktiven Dienstleistung im vergangenen Winter zu dem Zwecke erfolgte, um angesichts der sehr nahegerückten Gefahr eines kriegerischen Zusammenstosses mit den Nachbarstaaten der österreichisch-ungarischen Monarchie auf der Balkanhalbinsel die Grenzen des Reiches zu sichern, und dass die Einberufenen jeden Tag gewärtig sein mussten, für ihre Soldatenpflicht mit ihrem Leben einzustehen. Mag auch jeder der Einberufenen bereit gewesen sein, erforderlichen Falles für das Vaterland zu kämpfen, so wurde doch die Einberufung von den dadurch mitten aus ihrem Berufe gerissenen Reservisten allgemein als ein Unglück aufgefasst; es ist kein Grund, den in Art 60 H, G. B. gebrauchten Ausdruck »Unglück« enger zu fassen, als es dem gewöhnlichen Sprachgebrauch entspricht. Demnach hat der Kläger für die Dauer von sechs Wochen nicht überstreitende Zeit seiner aktiven Dienstleistung auch ohne Rücksicht auf eine ihm etwa von seinem Dienstgeber gemacht Zusage Anspruch auf Fortbezug seines Gehaltes; es war daher, ohne dass über diese Zusage erst Beweise aufgenommen werden mussten, seinem Begehren stattzugeben.

Die Versicherungspflicht der Geschäftsreisenden.

Der Verwaltungsgerichtshof hatte Freitag den 11. November l J. zum ersten Male Gelegenheit, über die Frage zu entscheiden, ob Geschäftsreisende der Staatlichen Pensionsversicherungspflicht unterliegen. In Verhandlung standen zwei Beschwerden der Kaufleute Gustav Bauer in Linz und Lambert Baernfeind in Klagenfurt gegen das Ministerium des Innern, welches in Uebereinstimmung mit den unteren Instanzen die Reisenden der Beschwerdeführer als versicherungspflichtig erklärt hatten, da es sich um Handelsangestellte mit vorwiegend geistiger Tätigkeit handle. In den Beschwerden wurde der Standpunkt vertreten, dass nicht alle Reisende schlechtweg versicherungspflichtig seien, dass vielmehr Reisende, die wie im konkreten Falle, nur die ihnen von den Diensgebern bezeichneten Kunden besuchen und keine eigene Dispositionsfähigkeit besitzen, keine geistige oder wenigstens vorwiegend geistige Arbeit entfalten, daher nicht versicherungspflichtig sind. Der Vertreter des Ministeriums des Innern Ministerialsekretär Graf Consolati führte aus, dass Geschäftsreisende gewiss eine vorwiegend geistige Arbeit entfalten und Reisende, die sich lediglich an die Instruktion ihrer Chefs halten würden, keine bedeutenden Erfolge aufzuweisen hätten. Das wesentlichste Erfordernis der Reisenden sei ihre notorische Beredsamkeit, die Suada und es sei bekannt, wie schwer oft Reisende sich überzeugen lassen, dass man ihren Wünschen nicht nachkommen könne, Der Vertreter der Allgemeinen Pensionsanstalt betonte, dass die Kategorien der Geschäftsreisenden im allgemeinem versicherungspflichtig sind. Mag man über das geistige Niveau der Reisenden, erklärte der Vertreter, in ihren einzelnen Abstufungen welch immer für eine Meinung haben, so sei doch gewiss, dass Reisende nicht als manuelle Arbeiter anzusehen sind.

Nach einer kurzen Beratung wies der Verwaltungsgerichtshof beide Beschwerden als unbegründet zurück. Der Vorsitzende erklärte lediglich zur Motievirung des Erkentnisses, dass sich der Gerichtshof den vollkommen zutreffenden Ausführungen der Vertreter des Ministeriums und der Pensionanstalt angeschlossen habe.

Im Zusammengang mit bereits früher getroffenen Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes sind somit versicherungspflichtig:

1. Geschäftsreisende. 2. Kontoristen,

Dagegen nicht versicherungspflichtig:

1. Verkäufer aller Art, einschliesslich der Sitzkassierinnen, sowohl in Engros- als auch in Detail-Geschäften. 2 Magazineure 3. Manipulanten. 4. Maschin- und andere Schreiber aller Art

---

Konieczności państwowe i ludowe.

Nowo otwartemu parlamentowi, który ma pracować do 18. grudnia rząd Bienerta przedłożył do przebierowania t. z. konieczności państwowe: jak sprawę budżetu prowizorycznego, przedłużenie prowizorycznego regulaminu i statut bankowy. To są bóle państwowe którym ludność musi przeciwstawić swoje własne nie mniej bolesne a. m. ubezpieczenie społeczne reformę finansów, sprawę drożyzny, kwestyę mieszkaniową i inne.

Nic dziwnego, wszak mamy nadwyżkę 311.000 koron którą Dr. Biliński się pyszni. Nie trzeba być specyalnym znawcą budżetowania aby tajemnicę tej nadwyżki odsłonić Wszak przed półrokiem mieliśmy jeszcze 70 milionów koron deficytu, jeśli więc jest nadwyżka to jedynie przez skreślenie ważnych pozycyi. Ludność chętnie się zrzeknie takiej nadwyżki, któraby taką drogą mogła do milionów dojść. Wkrótce może się dowiemy jakie pozycye, minister skreślił aby módz parlamentowi zamydlić oczy »nadwyżką«.

Tak postępuje u nas rząd wobec parlamentu ludowego.

Aus der wirtschaftlichen Welt.

Zucker. Dieser einzige Verbrauchsartikel ist seit neuer Zuckercampagne um 25 % billiger ge worden Man muss bis in Compagne 1905/6 oder gar in die Zeit von der Brüxeler Konvention zurückgehen um auf ähnliche Tiefpreise auf dem Weltmarkte zu stossen, Dabei sind die Rübenpreise seit damals von 1 K 60 auf 2 K 40 gestiegen. Wenn man annimt, das etwa 5½ Mtz Rüben zur Erzeugung eines Mtz. Zucker gehören, so ergibt das eine Erhöhung der Erzeugungskosten um 3 K 30 per Mtz. Im Vorjahre wurden 61 Mill. Mtz. ZucKer in Europa produziert; die diesjährige Erzeugung wird auf 78 Mill. Mtz. geschätzt,

---

Pelzwaren. Amerikas Pelzwerkeinfuhr ist im Jahre 1909/10 über die des entsprechenden Vorjahres hinausgegangen. Während die Einfuhr 1908/9 in die Vereinigten Staaten an unbearbeiteten Pelz-

werk 11 65 Milionen sich stellte, betrug 1909 10 15.59 Millionen Die Einfuhr von bearbeitdenden Pelzen hat ebenfalls zugenommen, sie stieg von 9·43 auf 11 01 M. Es wird also 23 M. die die amerikanische Pelzwerkeinfuhr zugenommen hat.

Textilindustrie. Die Nachfrage nach Textilgeweben hat sich heujahr unter dem Einflusse der reichlichen Getreideernten günstiger gestaltet und die Weber vermochten auch höhere Preise durchzusetzen. Die Weber behaupten dennoch, dass die Preise nicht im Einklange mit den gestiegenen Garnpreisen sich bringen lassen. Jedenfalls ist eine günstigere Entwicklung des Geschäftes nach zweijähriger Stagnation wieder in einer der wichtigsten Industrie der Monarchie zu konstatieren.

Eine englische Stadt Lancashire kauft jährlich um 35,000,00 St. Rohbaumwolle und verkauft die hieraus erzeugten Waren um 90.000.000 St.

Leder. Auf dem Rohfellmarkte ist es etwas ruhiger, in Kalbfälle ist schwer ein Geschäft zu entrieren Dagegen ist der Preis der Ochsenhäute ziemlich behauptet. Fertigleder ist dagegen sehr ruhig. Das trockene Herbstwetter welches, nur einige Regentage aufweist, hat viele Hoffnungen getäuscht. Der Detailist welcher bei nassem Herbstwetter die lebhafteste Saison des ganzen Jahres hat musste Heujahr durch das schöne Wetter auf das Geschäft teilweise verzichten.

Schuhe. Das trockene schöne Wetter bewirkte dass sogar Halbschuhe und leichtes Schuhwerk verkauft wurde. Viele Detailisten klagen über sehr schwache Losung. Dagegen sind die Reisender die aus Galizien zurückgekehrt sind von den Frühjahrreisen mit ganz bedeutenden Ordres heimgekehrt. Es scheint also dass die Vorräte in letzter Hand (bei den Detailisten) heujahr geräumt waren. Dominierende Stellung nimmt weiter der Halbschuh in Pariser oder Salonform mit grossen Klammern, Schnallen und breiten Litzen. Dagegen scheint der unlängst verbannte geschweifte hohe Absatz allseits verlangt zu werden.

Der Verband der oesterreichisch-ungarischen Kautschukwarenfabriken hat angesichts der präkeren und unsicheren Situation vereinbart, an den derzeit giltigen Preisen keinerlei Aenderung vorzunehmen, ebenso wie dies von den deutschen Gummiwarenfabriken in ihrer am 3 a. c. in Berlin abgehaltenen Sitzung beschlossen wurde.

Taryfa dla pakietów do Bośnii i Herzegowiny. W myśl rozporządzenia c. i k. Ministerstwa wojny Nr. 1323/ j. B. z dnia 11 czerwca 1910 r. nastąpiło z dniem 1 lipca 1910 zniżenie opłaty pakietowej pomiędzy Austryą a Bośnią i Herzegowiną w ten sposób, iż taryfa dla pakietów do 5 kg. przewożonych drogą morską przez Tryest - Metkovich - Gravosę, zniżoną została z 80 na 60 halerzy.

O ile tedy strona nie przepisze wyraźnie instradowania paczki na szybszą lecz droższą rutę przez Węgry, należy pobierać opłatę w wysokości 60 h' od paczki.

Ponieważ doszły z kilku stron zażalenia, iż w Krakowie pobiera się od stron z reguły opłatę wyższą za paczki wysyłane do Bośnii i Herzegowiny, Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie zwróciła się do tutejszego Urzędu poczt. z prośbą o bezwłoczne pouczenie odnośnych organów, aby postępowały w myśl przytoczonych wyżej, a obowiązujących w całej Austryi przepisów i nie narażały tut. Kupców na nieuzasadnione niczem dopłaty.

Równocześnie prosiła Izba o wydanie zarządzeń, aby dla powyższego ruchu pakietowego nie stosowano co do embalażu odmiennych wymogów, jak dla wszelkich innych relacyi, gdyż żądanie takie nie jest w odnośnych przepisach uzasadnione.

O gremium kupieckie. Zebranie członków krakowskiego Stowarzyszenia kupców w dniu 13 listopada uchwaliło wezwać Izbę handlową i przemysłową oraz posłów do Sejmu i Rady państwa, aby energicznie wdrożyli kroki, by jak najrychlej zgodnie z ustawą przemysłową i w porozumieniu z istniejącymi tu stowarzyszeniami kupieckiemi gremium kupieckie założonem zostało.

(Witwen und Waisenfond Elkan Neumark K 2. —, Herman Mann K1 —, Bl 454 Isidor Morgenbesser K 2. —, RCB. 692 Juda Lust K 5. —, Juda Lust K 1. —, Wilhelm Rosenbaum K 2. —. I. Janczalik K 2. —, RCB, 579. 599. 689 Wilhelm Buchsbaum K 15. —, RCB, 660 Ignatz Bross K 5, —.

Summe der obigen Spenden . . .	K	35.—.
Stand am 1/11 1910	K	13 701.46
zusammen	K	13.736.46

(Losverein Fortuna.) Der Losverein Fortuna hat für Gruppe I 1910 folgende 5 halbe Ung. Prämienlose angekauft. S.1796 N. 45, S. 1920 Nr. 4, S 2790 N. 18. S. 461 N.16 und S. 2183 N. 39.

Personalnachrichten.

Unser langjähriges Mitglied Herr Herman Piesen hat sein Domizil nach Wien verlegt woselbst er im Januar 1911 ein grösseres Spezial-Geschäft verbunden mit Fabrikation etabliert.

Sowohl das Agenturgeschäft als auch die Krakauer und die zwei Lemberger Geschäfte werden unverändert in eigener Regie weiter geführt werden.

Die Trauung unseres Mitglieds Herrn Samuel Lipschütz mit Fräulein Antonina Osterer fand am 15 November l. J. in Krakau statt.

Der erste israel.

Wohlfahrtsverein „FORTUNA“ in Prag

gewährt folgende Benefizien:

Bei Verehelichung des Mädchens einen Aussteuerbeitrag, beim Ableben des Mitgliedes eine Unterstützung an die Hinterbliebenen.

Aufnahme finden männliche und weibliche Personen jüdischer Konfession, welche das 50. Lebensjahr nicht überschritten haben und welche Mädchen, die nicht über 12 Jahre alt sein dürfen, dem Vereine zur Begünstigung anmelden. In Betracht kommen: Töchter, Schwestern, Enkel, Nichten, Pflegekinder und Mündel.

Nähere Anfragen sind zu richten an den

Ersten israel. Wohlfahrtsverein „FORTUNA“ in Prag, Josefstättergasse 2.

Bibułki w książeczkach „Pobudka“

wyrobu

Mra W. Beldowskiego w Krakowie

są pierwszej jakości i nie są glicerynowane. Wyrabiam je, by wyprzeć z naszego kraju tego rodzaju obce wyroby, w cenach po 2, 4 i 6 hal. — Do nabycia w trafikach. — Na żądanie wysyłam okazy darmo.

PIERWSZA KRAJOWA FABRYKA

KOŁDER WATOWANYCH

POD FIRMĄ

SALOMONA RITTERMANA SYNOWIE

W KRAKOWIE, UL. DIETLA 41

wyrabia KOŁDRY MASZYNĄ lub RĘCZNIE WEDŁUG ŻYCZENIA.

PRÓBKI MATERYAŁÓW, JEDWABIU LUB WEŁNY NA KOŁDRY, WYSYŁA SIĘ NA ŻYCZENIE ODWROTNĄ POCZTĄ FRANKO.

CENY FABRYCZNE.

NEUSANDEZ.

HOTEL CENTRAL

(im eigenen Hause)

dem p. t. Herren Geschäftsreisenden bestens zu empfehlen eleg. eingerichtete Zimmer, vorzügliche Küche und Getränke zu billigen Preisen. Um zahlreichen Zuspruch ersucht höflichst.

Der Hotelier
DAVID FÄRBER.

„LIMANOWA“.

„HOTEL zum weissen ADLER“

Haus 1-ten Ranges neu eingerichtet für die Herrn Reisenden. Elegante Fremdenzimmer, Vorzügliche Küche zu ganz mässigen Preisen und solide Bedienung. — Um zahlreichen Besuch bittet ergebenst

Hotelier **L. Holländer**

Pracownia i magazyn

ROBÓT RĘCZNYCH

oraz ZAKŁAD RYSOWNICZY

przymuje wszelkie roboty ręczne w zakres haftów wchodzące oraz udziela lekcyi haftów

KAROLINA IZRAELI

Kraków, ulica Grodzka L. 46, I. p.

odznaczone złotym medalem i dyplom honorowym w Karlsbadzie 1908.

Ausgezeichnet mit goldener Medaille und Ehren Diplom Karlsbad 1908.

Sternberg & Rosenfeld

Przemyśl

empfehlen ihr reichhaltiges Lager in sämmtlichen Sorten von **Taschen-Tüchern.**

ALLEINVERKAUF

für Galizien und Bukowina von **englischen Batisttaschen-Tüchern mit Seidenglanz „Elsora“.**

Lwów — Lemberg

Plac Maryacki

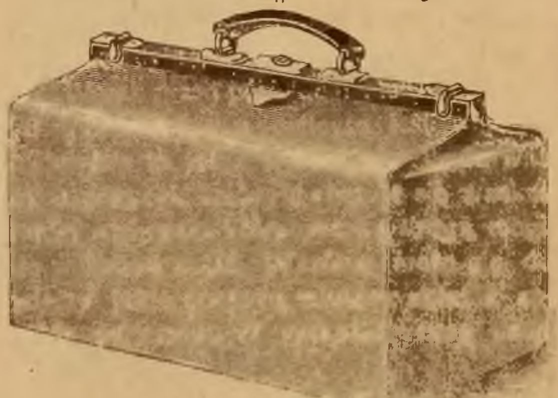
„Hotel de France“

najodpowiedniejszy dla p. t. podróżujących kupców.

Bestes Haus für die Herren reisende Kaufleute.

MAURYCY
MORITZ **BECKMAN**

KRAKÓW	KRAKAU
ulica Krakowska L. 9.	Krakauergasse Nr. 9.

FABRYKA przyborów do podróż i torb ceratowych.	Ledergalanterie-, Reiserequisiten- und Markttaschen-Fabrik.

COHN & LIEBESKIND

Krakau, Stradom Nr. 13.

Engros-Lager

in Wirk,- Nürnberger- und Galanteriewaaren, Schuhe, Galoschen, Cravatten, Herren- u. Damenwäsche.

Confection, Kinder-Anzüge, Schürzen & Röcke.

Przędzalnia lnu i konopi

Krumlov (Krummau) połud. Czechy

poleca swoje słynnej jakości wyroby jak **szpagaty, nici patentowe, sznury konopne i do pakowania, tudzież nici szewskie konopne.**

Zastępca na Galicyę:

Henryk Timberg

KRAKÓW

ul. JASNA Nr. 5.

TARNÓW

GRAND HOTEL.

Hotel ersten Ranges, im Zentrum der Stadt gelegen, luftige Zimmer, schöner Speisesaal, mässige Preise, den Herren Geschäftsreisenden, Kaufleuten empfiehlt sich bestens

Hochachtungsvoll
Leon Neuman.

RZESZÓW.

„Hotel Bristol“

Neu eingerichtetes und elegantes Hotel, Café-Restaurant im Hause. Vorzügliche Küche. Rendezvousplatz der P. T. Geschäftsreisenden. Solide und aufmerksame Bedienung. Kulante Preise. Um zahlreichen Zuspruch bittet

Der Hotelier, Café-Restaurantbesitzer

DANIEL HILLINGER.

Auf Grund des Reisendenkoupon-System gewähre 5% Rabatt.

Neu-Sandez

GRAND HOTEL.

Hotel 1 Ranges, neu eröffnet, im Zenrum der Stadt gelegen 20 luftige lichte Zimmer, schöner Speisesaal, mässige Preise, den Herren Geschäftsreisenden & Kaufleuten empfiehlt sich bestens

Hochachtend
Natan Weiss.

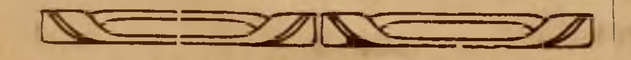
HOTEL

כשר! und RESTAURATION כשר!

Telephon 13702. **M. GUTH** Telephon 13702

WIEN, II., STEFANIESTRASSE 14.

Bestrenommierte Küche und vorzügliche Getränke

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Salomon Michał Zimmet. Drukiem S. L. Deutschera w Podgórzu

